

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 201211280-2/E: F4 &13/SOU
(Bes oppgitt ved henvendelse)

Deres ref.: 12/6734

Kristiansand, 30.11.2012

Høring til uttalelse innen 01.12.12 - forslag til lovendringer for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep

Det vises til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av 12.10.2012, og høringsnotatet «Forslag til endringer i lov 8. april nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) mv. for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep».

Høringsuttalelsen oversendes uten at denne har vært politisk behandlet. De politiske vedtakene ettersendes i egen ekspedisjon.

Med hilsen

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Svein Ove Ueland
saksbehandler

Postadresse
Kristiansand kommune

Helse- og sosialdirektøren
Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand

Besøksadresse
Tollbodgt. 14,

Vår saksbehandler
Svein Ove Ueland
Telefon/Telefaks
38 10 28 02/38 07 53 25

E-postadresse
post.helseogsosial@kristiansand.kommune.no

Webadresse
<http://www.kristiansand.kommune.no/>
Foretaksregisteret
NO963296746

Høringsuttalelse

Kristiansand kommune stiller seg generelt meget positiv til de foreslåtte endringene i barneloven. Etter vårt syn er det et stort behov for å gi den gruppen av barn som de foreslåtte endringene omfatter, langt beskyttelse mot vold og overgrep enn det som dagens lovverk gir rom for. Slik vi ser det er det også behov for å klargjøre og tydeliggjøre barneverntjenestens rolle i saker etter barneloven hvor det er en reell frykt for vold eller overgrep mot barn hos besøksforelder. Vi vil i det videre kommentere noen av endringsforslagene og problemstillingene departementet reiser i høringsbrevet og høringsnotatet.

1. Bostedsforelders rett til å beskytte barn mot vold og overgrep.

Forslagene til endring i barneloven § 43 første ledd og et nytt siste punktum i § 43 femte ledd presiserer at den som barnet bor fast sammen med har rett og plikt til å hindre samvær dersom det foreligger en reell frykt for at barnet kan utsettes for vold eller overgrep hos samværsforelder. Endringene presiserer videre at reell frykt for eller risiko for vold eller overgrep utgjør en god og legitim grunn til å nekte avtalt eller fastsatt samvær, uten at dette i neste omgang kan brukes mot den forelder som hindrer samvær i slike situasjoner. Kristiansand kommune mener dette, sammen med forslag til endringer i § 65 andre ledd tredje punktum, er en riktig og vesentlig presisering av barneloven. Etter vår vurdering vil disse forslagene bidra til å klargjøre bostedsforelders rett og plikt til å beskytte barn mot vold og overgrep. Vi oppfatter at disse presiseringene er av vesentlig betydning for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep, og støtter forslagene fullt ut. Vi vil likevel bemerke følgende forhold:

- ♦ Etter vår oppfatning kan en ikke se bort fra at bostedsforeldre i noen tilfeller urettmessig vil kunne påberope seg frykt for at barnet vil kunne utsettes for vold eller overgrep fra samværsforelder. Slik vi leser høringsnotatet er dette i liten grad problematisert. Det er derfor avgjørende viktig at barnas synspunkter blir hørt og tatt hensyn til slik høringsnotatets kapittel 5 beskriver, og som synliggjøres gjennom endringsforslagene til barnelovens § 31 andre og tredje ledd.
- ♦ I situasjoner hvor bostedsforelder har en reell frykt for at barnet kan utsettes for vold eller overgrep hos samværsforelder, vil bostedsforelder også kunne oppleve en reell frykt for egen sikkerhet dersom den hindrer samvær. Vi kan bare se at dette spørsmålet er berørt indirekte i høringsnotatets kapittel 3 (særlig kapittel 3.2) hvor spørsmålet om hvordan barneverntjenesten kan bistå bostedsforelder i å fremme sak om samvær. Vi kunne ønsket en nærmere drøfting av spørsmålet om i hvilken grad bostedsforelders frykt for egen sikkerhet vil kunne motvirke at samvær faktisk nektes gjennomført selv om det foreligger en reell frykt for at barnet utsettes for vold og overgrep hos besøksforelder. I forlengelsen av dette ville det også vært ønskelig om det hadde vært drøftet behovet for å forsterke innsatsen for å beskytte bostedsforelder og barnet.

2. Barneverntjenestens rolle

Slik vi ser det, er de sentrale endringsforslagene som berører barneverntjenestene, spørsmålet om barneverntjenesten skal gis en rolle som partshjelper i saker etter barnevernloven, og spørsmålet om barneverntjenesten skal gis hjemmel til å iverksette tiltak overfor samværsforelder uten samtykke.

Forholdet mellom barnelov og barnevernlov drøftes, som høringsnotatet selv peker på, i NOU 2012:15 *Bedre beskyttelse av barn utvikling*. NOU 2012:15 drøfter om hjelpetiltak etter

barnevernloven i større grad enn i dag bør kunne pålegges foreldre, om fylkesnemndene bør kunne avgjøre spørsmål etter barneloven om daglig omsorg / foreldreansvar i forhold saker hvor fylkesnemnda vurderer omsorgsovertakelse i forhold til den andre av barnets foreldre og spørsmål om opprettelsen av en særskilt familiedomstol som erstatter nåværende fylkesnemnder. Barneverntjenesten erfarer at saker hvor barnet blir skadelidende på grunn av langvarige og heftige konflikter mellom barnets foreldre er økende. Dette gjelder ikke bare der hvor det er reell frykt for å beskytte barn mot vold og overgrep, men også mer generelt når foreldrenes konflikt medfører at barnets lojalitet til den andre forelderens stadig utfordres over tid. Dette kan gjelde saker det barnet over tid må høre beskyldninger fra den ene forelderens mot den andre og vice versa, og hvor barnet «tvinges inn i» en meklerrolle mellom foreldrene. Dette er i seg selv svært alvorlig for barnet. For barneverntjenesten kan det være vanskelig både å komme i posisjon til å bidra med effektive endringstiltak, og eventuelt også å dokumentere at slike forhold nødvendiggjør omsorgsovertakelse av barnet og plassering i et «nøytralt» fosterhjem. Kristiansand kommune støtter derfor forslaget i NOU 2012:15 om å utrede om en samling av alle barne- ungdoms- og familierelaterte saker i en felles familiedomstol vil kunne medføre kortere ventetid, enklere og mer oversiktlige prosesser, en mer spesialisert kompetanse og mer helhetlige avgjørelser til beste for barnet. Vi anbefaler ikke at barneverntjenesten, eventuelt fylkesnemnda, gis anledning til å begrense eller stanse en samværsordning inntil spørsmålet om en felles familiedomstol er nærmere utredet.

Kristiansand kommune støtter forslaget om at barneverntjenesten gis anledning til å være partshjelper i saker etter barnevernloven i spørsmål om begrensning eller nektelse av samvær. Som nevnt i høringsnotatet vil det kunne være situasjoner der bostedsforelderens av ulike grunner ikke vil ha ressurser til å fremme sak om nektelse eller begrensning av samvær. Et eksempel er der hvor bostedsforelderens har en reell frykt for at barnet kan utsettes for vold eller overgrep hos samværsforelderens men selv kunne oppleve en reell frykt for egen sikkerhet dersom slik sak fremmes. Kristiansand kommune er enige i at partshjelp bør begrenses slik som beskrevet i kapittel 3.3 i høringsnotatet.

Kristiansand kommune støtter også forslaget til nytt siste ledd i barnelovens § 43 om at den av foreldrene som barnet bor fast sammen med eller barneverntjenesten kan kreve bortfall av samvær som sivilt sak i straffesak. Etter vårt syn vil det være i tråd med den allmenne rettsoppfatningen, og til beste for barnet, dersom samværstetten bortfaller i saker hvor den ene av foreldrene er siktet, tiltalt eller dømt for å ha utsatt bostedsforelderens eller barnet for alvorlig mishandling eller forsøk på drap. Det samme gjelder dersom forelderens har opptrådt på en måte som er egnet til å framkalle alvorlig frykt for en slik atferd.

Kristiansand kommune støtter videre forslaget til nytt fjerde ledd i barnevernlovens § 50 om at barneverntjenesten kan gi opplysninger til domstolen ute hinder av taushetsplikten i saker om foreldreansvar, fast bosted eller samvær når det er til beste for barnet. Forslaget bør også tas inn som ny § 6-7 i barnevernloven.

3. Rettens plikt til å treffe foreløpig avgjørelse og dommerens opplysnings- og meldeplikt.

Kristiansand kommune støtter forslaget til at det innføres et nytt fjerde punktum i barnelovens § 60 hvor det presiseres at retten skal ta foreløpige avgjørelser i saker der det er risiko for vold eller overgrep dersom en av partene krever dette.

Kristiansand kommune støtter også forslaget om å lovfeste en plikt for dommere til å melde fra til barneverntjenesten om bekymringsverdige forhold de får kjennskap til under behandlingen av en sak for domstolene, uten å være bundet av taushetsplikten, jf. høringsnotatet pkt. 6.4.